

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény címe: Ruházati termékek eredetiségével kapcsolatos kérdések

Ügyszám: SzJSZT-09/17

A Járásbíróság által feltett kérdések:

- 1. Az S. Kft. által gyártott és forgalmazott ruházati termékek – figyelemmel J. Cs. H. tanútól beszerzendő eredeti szabásmintákra – rendelkeznek-e olyan egyéni-eredeti jelleggel, amelyek alapján iparművészeti alkotásnak tekinthetők?**
- 2. A lefoglalásra került termékek eredeti termékeknek minősülnek-e?**
- 3. A lefoglalásra került termékek mely szerző(k), milyen szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogát sértik?**
- 4. Sorolják fel a sértett jogosultakat és magyarországi elérhetőségüket.**
- 5. Milyen ismérvek alapján állapítható meg a jogsérelem?**
- 6. A lefoglalásra került termékek szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jog jogosultjának a teljesítményén fennálló jogát milyen mértékű vagyoni hátrányt okozva sérthetik? Jelöljék meg a vagyoni hátrányt forintban, a lefoglalás napjára (2014. május 11. napja) vonatkoztatva, jogosultakra lebontva és összesítve.**
- 7. Az S. Kft. által levédetett szóvédjegy, illetőleg a Love szó, a szív és csillag ábrás védjegy szerepel-e a lefoglalt ruházati termékeken?**
- 8. Van-e jelentősége annak, hogy a fazon és a szabásminta nem került levédésre az S. Kft. által?**
- 9. J. Cs. H. tanú által elmondottak szerint ezeknek a ruháknak az a jellegzetessége, hogy viszkóz anyagból készültek, könnyű, nyári, lágy viselet. Ez mennyiben különbözteti meg bármely más nyári viselettől az adott ruházati termékeket?**
- 10. Meg lehet-e állapítani, hogy ezen szabásminta alapján készültek-e a lefoglalt ruházati termékek, annak figyelembevételével, hogy a ruházati cég tulajdonosa úgy nyilatkozott, hogy azt nem tudja bizonyítani, hogy az S. Kft. szabásmintája volt-e az első ezen ruházati termékek tekintetében?**
- 11. A Szakértői Testület egyéb észrevételei.**

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Tekintettel arra, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet) 8. § (1) bekezdése szerint „*a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást (...)*”, az eljáró tanács a megkeresés, a megkereséshez csatolt bírósági dokumentumok, valamint kihelyezett tanácsülés keretében megtekintett lefoglalt termékek alapján állította össze szakvéleményét.

Az eljáró tanács a megkeresésben feltett kérdésekre az alábbi válaszokat adja:

Ad 1)

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. §-ának (2)-(3) bekezdései értelmében a szerzői jogi védelem az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását megilleti, annak megnevezésétől függetlenül. Ugyanezen bekezdésnek m) pontja alapján szerzői jogi védelem alá esik az iparművészeti alkotás és annak terve. Mivel az Szjt. 1. § (2) bekezdése példálózó jelleggel sorolja fel a szerzői jogi védelem alá tartozó műfajokat, mely felsorolás azonban nem kimerítő, így szerző jogi védelem tárgyai lehetnek abban konkrétan nem nevesített műfajok, vagy akár műfajokba nem besorolható művek is.

A szerzői jogi védelem egyedüli pozitív feltétele, hogy az alkotás a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellegű legyen [Szjt. 1.§. (3) bekezdése]. Az egyéni-eredeti jelleg megállapíthatósága ugyanakkor nem függ sem mennyiségi vagy minőségi, sem esztétikai jellemzőktől, sem pedig a mű színvonalára vonatkozó értékítéllettől [Szjt. 1. § (3) bek.].

Az eljáró tanács fentiek figyelembevételével az S. Kft. által gyártott és forgalmazott ruháknál elsősorban nem az iparművészeti alkotás jellemzőinek való megfelelést vizsgálta, hanem általánosságban azt, hogy e ruhák (műbesorolástól függetlenül) olyan alkotásnak minősülnek-e, amelyeket egyéni-eredeti jellegüknel fogva megillet a szerzői jogi védelem.

Az egyéni-eredeti jelleg általános vizsgálatánál jelentősége van annak, hogy mekkora tere marad a szerzői alkotó munkának.

Az egyéni-eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgálai másolása – azaz ne egy trendhez tartozó, lényegi sajátosságai alapján meg nem különböztethető ruhadarabok bármelyike legyen. Ez szükséges, azonban nem elégséges feltétel, mivel az egyéni-eredeti jelleg megállapíthatósága megkívánja a önálló gondolkifejtést és azt is, hogy ezek az egyedi gondolatok, elemek meghatározott kreativitási szintet elérjenek.

E helyütt azonban az eljáró tanács rá kíván arra mutatni, hogy a divat világában a ruhatervezők számára rendelkezésre álló formák, fazonok, anyagválasztások, kivitelezési módok és az általuk körvonalazott stílusok száma véges. Ebből szükségszerűen következik – mind komplett stílusirányzatok, mind az egyes formai elemek szintjén -, hogy periodikusan visszatérően azok ismétlődnek, a korábban már fellelhető fazonok (pl. ejtett váll, anyag csavarás) visszaköszönnek.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a divat világában általános gyakorlat szerint az egyes tervezők egymás munkáiból is inspirálódnak. E területen bevett gyakorlat, hogy a nagy divatházak által bemutatott darabok által kialakuló trendeket kezdik követni a fast-fashion üzletek– az általuk előállított termékeknek azonban általában mind minőségük, mind művészi értékük alacsonyabb az alapul szolgáló termékek színvonalánál¹.

Különösen a sorozatgyártott konfekció ruhák esetében az egyéni-eredeti jelleg eseti elbírálásában fontos szempont, hogy az egyes fazonok, szabásvonalak, kivitelezési technikák ne kizárólag ruhatervezői és kivitelezői rutintevékenység, hanem az alkotó kreatív szellemi

¹ Lásd Dr. Francis-Hegedűs Veronika dizájnvédelem és divatjog szakértő témában megjelent írását. <http://www.origo.hu/jog/lakossagi/20150724-dizajnvedelem-a-divatjog-uttoro-eszkoze-1-resz.html>

tevékenységének eredményei is legyenek. E kérdés kapcsán az eljáró tanács elvi jelleggel visszamutat az SzJSzT korábbi, 7/2005. sz. szakvéleményében kifejtett szempontra, mely szerint „(...)a tervezők gyakorlatában szokásos és elfogadott, hogy divatlapokban és modellbemutatókon látott ötleteket felhasználjanak és azokból a divatnak megfelelő változatokat hozzanak létre, sőt bizonyos elemeket az ún. trendkollekciók kifejezetten követésre ajánlanak. (...) – azaz sok esetben a közismert, közzétett és a tervezők által felhasználásra kifejezetten ajánlott ötletek alapján terveznek meg ruhákat. (...) A ruhatervek nagyon szorosan vett értelemben és szűk terjedelemben élveznek csak szerzői jogi védelmet, tehát csak és kizárólag akkor sérülnek a szerző jogai, ha minden változtatás nélkül, „egy az egyben” másolja le valaki a tervet.”²

A ruhák egyéni-eredeti jellegének megállapításakor fontos szempont továbbá, hogy bizonyos elemek (különösen szabásvonal, fazon) a funkcionalitás által nagymértékben meghatározottak. Az egyéni-eredeti jelleget ezért ezek önmagukban viszonylag ritkán alapozzák meg – egy ruha ilyen jellegét sokkal inkább a megalkotásának nagyobb alkotói kreativitást igénylő mozzanatai (pl. egyedi díszítések, különleges varrási technika) adhatják.

Az eljáró tanács fent leírt szempontokat figyelembe véve megvizsgálta a lefoglalt ruhákat, különös tekintettel azok lényegi vonalaira és szabására és megállapította, hogy az S. Kft. szóban forgó ruhái esetében – tekintve, hogy az eljáró tanács esetükben a konfekció ruhák esetében mások által is gyakorta használt, nem kirívóan különleges formai, fazonbeli jellegzetességeket azonosított - az egyéni-eredeti jelleg nem éri el a szerzői jogi védelemhez szükséges szintet.

Ad 2)

Az eljáró tanács a rendelkezésre álló dokumentumok és a lefoglalt termékek megtekintése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a lefoglalt termékek a szerzői jogi védelem szempontjából nem egyéni-eredeti termékek.

A lefoglalásra került és az S. Kft. által gyártott és forgalmazott ruházati termékekről készült fotók, szabásminták összevetése során azonban az eljáró tanács megállapította, hogy az S. Kft. ruhái esetében használt egyes fazon elemek, jellegzetességek a lefoglalt ruhákon visszatérnek. A különböző fazonú ruhák esetében az egyezőség szintje különböző mértékű (száz százalékos egyezést az eljáró tanács nem észlelt), azonban azt a szintet eléri, amely a vásárlók megtévesztésére esetlegesen már alkalmas lehet.

Ad 3)

Az 1) és 2) kérdésre adott válasz alapján jelen kérdés a továbbiakban tárgytalan.

Ad 4)

Az 1) és 2) kérdésre adott válasz alapján jelen kérdés a továbbiakban tárgytalan.

Ad 5)

² SzJSzT 7/2005. sz. szakvéleménye

http://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/SZJSZT_szakvelemenek_pdf/szjszt_szakv_2005_007.pdf

Az 1) és 2) kérdésre adott válasz alapján jelen kérdés a továbbiakban tárgytalan.

Ad 6)

Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács nem állapított meg jogsértést, nem merül fel az ügyben szerzői jogi értelemben vett vagyoni hátrány okozás.

A Korm. Rendelet 1.§ (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel megjegyzendő továbbá, hogy a vagyoni hátrányt érintő kérdésekben az eljáró tanács – hatáskör hiányában – jogsértés esetén sem foglalhatja állást.

Ad 7)

Az eljáró tanács a lefoglalt ruházati termékeken azok megtekintésének eredményeként megállapítja, hogy az S. Kft. szövédjegye azokon nem jelenik meg.

Ad 8)

Visszaulva az 1.sz. kérdésre adott válaszukban kifejtettekre, a szerzői jogi védelemnek természeténél fogva nem feltétele annak kérelmezése vagy külön nyilvántartásba vétele, így a mű külön eljárással való “levédetése” sem. A szerzői jogi védelem – szemben a többi szellemi tulajdon védelmére szolgáló oltalmi formával – az egyéni-eredeti jellegű műveket keletkezésüktől fogva automatikusan megilleti. A szerzői jogi védelem fennállta esetében tehát nincsen jelentősége annak, hogy “nem került levédésre”, amennyiben a fazon és a szabásminta egyéni-eredeti jelleggel bír.

Az összes többi szellemi tulajdont érintő oltalom forma (így különösen a szabadalom, a formatervezési minta oltalom és védjegy) megszerzése tekintetében az oltalom kérelemre, az egyes oltalmi formákra jogszabályban előírt sajátos módon szerezhető meg.

Ad 9)

Az eljáró tanács megállapítja, hogy azon ismérv önmagában, hogy egy ruházati termék “viszkóz anyagból készül és könnyű, lágy, nyári viselet”, azt még nem különbözteti meg számottevő (egyéni-eredeti jelleget megalapozó) mértékben a többi nyári ruhától (amelyek jelentős része jellemzően szintén ilyen vagy hasonló anyagból készül – a nyári hőmérséklet által funkcionálisan meghatározottan).

Ad 10)

Az eljáró tanács nem látta kétséget kizáróan megállapíthatónak, hogy a lefoglalt ruházati termékek a becsatolt szabásminták alapján készültek-e. Az S. Kft. által forgalmazott, a szabásmintákon található (valamint a divatrajzokon és fotókon szereplő) ruhadarabok és a lefoglalt ruhák közötti kétségtelen és nagyfokú (összességében megközelítőleg hetven százalékos egyezőséget mutató) hasonlóság oka több dologból adódhat: elképzelhető, hogy az S. Kft. ruhái szolgáltak a lefoglalt ruhák alapjául, de az is, hogy a lefoglalt ruhák az S. Kft. ruháihoz hasonlóan általános divatfazonokat követnek és a hasonlóság ebből származik.

Ad 11)

Az eljáró tanács az ügy kapcsán nem kíván egyéb észrevételt tenni.

Budapest, 2017. június 26.

dr.Gondol Daniella
a tanács elnöke

dr. Zugh Kinga
a tanács előadó tagja

Simonffy Márta
a tanács szavazó tagja

Cs. Tóth Gyöngyi
külső szakértő tag